

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

MEDISON

חמד

משרד החינוך

מדינת ישראל

משרד החינוך

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא מציעא דף י"ד

כאן בשטר הלואה, דלא יחייב איניש זוזי בכדי. כאן במקח וממכר, דעביד איניש דזבין ארעא ליומיה.

יהיב - נותן

בכדי - בחינם

דזבין ארעא ליומיה - שקונה קרקע ליום

הסבר: בדרך כלל, אדם אינו מוכן להלוות כסף מבלי שיובטח לו שיקבל אותו בחזרה. לעומת זאת, אדם עשוי לקנות קרקע ליום אחד או לזמן קצר, גם אם אחר כך יש סיכוי שהיא תילקח ממנו, כי בינתיים הוא יכול להרוויח ממנה.

MEDISON AID
מערך לוגיסטי התנדבותי
תמיכה בכוחות הבטחון ובמערך האזרחי

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 17:12	כניסת שבת: 18:43
יציאת שבת: 18:24	יציאת שבת: 19:45
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 17:27	כניסת שבת: 17:44
יציאת שבת: 18:26	יציאת שבת: 19:03

שנים לייסוד
הדף היומי

100

סדר נזיקין | מסכת בבא מציעא דפים י"א-י"ז

פרשת פקודי | ל' באדר א' ו' באדר ב' תשפ"ד (16-10 למרץ 2024)

דף י"א: קנין חצר

ט"ל רוני בשדהו והבחין מרחוק בשני תוכים יפהפיים ורצה לתפוס אותם כדי שיפארו את סלון ביתו, ואז חשב לעצמו: "בעצם כבר קניתי אותם בקנין חצר" דהיינו, שהחצר קונה עבור הבעלים את החפצים שנמצאים בתוכה. רגע לפני שרוני הגיע אל התוכים, נשלחה לעברם יד גדולה ותפסה אותם, וכך התברר שמישהו חמד לעצמו את התוכים והספיק לתפוס אותם לפני רוני. ניגשו השנים אל הרב שיכריע למי שזיכיהם התוכים. אמר להם הרב שיביאו לפניו את התוכים, ואז הוא הבחין שתוכי אחד כבר בוגר ויודע לעוף, והתוכי השני עדין גוזל ואינו יודע לעוף. אמר הרב: רוני קנה בקנין חצר רק את התוכי שאינו יודע לעוף, כי התוכי השני יודע לעוף והחצר של רוני אינה שומרת לו עליו כלל. **החצר קונה עבור הבעלים רק חפצים שנשמרים בתוך החצר, ולא חפצים או בעלי חיים שיכולים לעוף ולצאת משם בכוחות עצמם.**

דף י"ב: בן הסמוך על שולחן אביו

לישראל היו שלושה ילדים: התאומים אלעזר ויחיים, ושאל הקטן. חיים כבר היה נשוי והתגורר בדירה משלו, ואילו אלעזר ושאל עדין התגוררו עם ההורים בביתם. ביום אביבי נחמד שלושת הבנים יצאו לטיול בשדות הסמוכים לעירם. לפתע הם נתקלו במצבור גדול של שטרות כסף שהתפזרו בדרך. הם אספו את השטרות, ופנו אל הרב לשאול מה עליהם לעשות עם הכסף הזה. לאחר שהרב שמע את פרטי המקרה הוא פסק להם שבאופן עקרוני הם יכולים לקחת את השטרות לעצמם, אבל רק חיים יכול לקחת לעצמו את הכסף לעצמו, ואילו אלעזר ושאל צריכים להביא את החלק שלהם לאביהם. **מדוע? כי אלעזר ושאל עדין נמצאים בבית ואוכלים משולחן אביהם וחז"ל תיקנו שכל בן הסמוך על שולחן אביו, יתן לו את המציאות שהוא מוצא.**

דף י"ג: מפייהם ולא מפי כתבם

לעדים יש תפקיד חשוב כאשר באים לדון בחילוקי דעות בין שני בעלי דין. על פי עדותם ניתן להכריע מה היה המקרה, ומי צודק במקרה כזה או אחר. התלמוד דן בשאלה האם העדים צריכים להופיע פיזית בבית הדין כדי להעיד את עדותם, או שהם יכולים לשלוח את עדותם בכתב לבית הדין? על כך עונה התלמוד תשובה עקרונית - "מפייהם ולא מפי כתבם", דהיינו צריך לשמוע את העדות מפי העדים ולא להסתפק בעדות שהם שולחים בכתב. עם זאת, מחדש התלמוד שחתימת עדים על שטר הכתוב כהלכתו מתקבלת על ידי בית דין כעדות גמורה, ואין צורך שהם יופיעו בעצמם בפני בית הדין.

דף י"ד: ביטול עסקה

אביגדור החקלאי חיפש שדה לקניה. באחת השנים מצא אביגדור שדה ראוי ומשובח והוא נכנס למשא ומתן עם המוכר. הם סיכמו ביניהם את פרטי המכירה: כמה כסף אביגדור ישלם, מתי בדיוק יעבור השדה לחזקתו של

חברותא

★ | מן ההסטוריה

המרד הגדול

המרד הגדול היה התקוממות של היהודים נגד השלטון הרומאי בארץ ישראל בסוף תקופת בית שני. הוא פרץ בשנת 66 לספירה, על רקע אכזריות השלטון הרומאי כלפי היהודים. בתחילה הצליחו המורדים להדוף את חילות הרומאים מהארץ, אולם בהמשך נשלחו המצביא אספסיאנוס ובנו טיטוס לדכא את המרד. בשנת 70 לספירה כבש טיטוס את ירושלים לאחר מצור ממושך, והחריב את בית המקדש השני. המרד הסתיים בשנת 73, לאחר שנפלו מעוזי המורדים האחרונים, ביניהם מצדה. ירושלים ויישובים רבים נחרבו, ומאות אלפי יהודים נהרגו, הוגלו או נמכרו לעבדות.

מטבע מימי המרד הגדול (Wikipedia, CNG)

מתפללים

לקראת חג הפורים החלה משפחת כהן להתארגן למשלוחי המנות. מכיוון שהמשפחה הקציבה סכום מסוים לצורך ההוצאה על משלוחי המנות, התנהל דיון משפחתי איך לארגן את משלוחי המנות ולמי לשלוח - האם משלוחי מנות יקרים למעט אנשים או משלוחי מנות פשוטים יותר להרבה אנשים?

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שזה ייראה לא מכובד לשלוח מנות פשוטות, וזו לא כוונת המצווה. ההיפך - אנשים עלולים להיעלב, ולכן עדיף לשלוח משלוח מנות מכובד ויקר יותר למעט אנשים ובכך לקיים את המצווה בהידור.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שעיקר המצווה זה להגביר את האחוזה ולא לתת אוכל, ולכן עדיף לשלוח לכמה שיותר אנשים גם אם זה משלוחי מנות פשוטים וצנועים יותר, ובכך לחזק את הקשר עם אנשים רבים יותר.

אה? עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

♥ | על המפה | מדבר יהודה

מדבר יהודה הוא אזור מדברי המשתרע בין הרי יהודה לים המלח. אורכו כ-85 קילומטר ורוחבו כ-25 קילומטר. בשל תנאי האקלים שלו לא הייתה בו התיישבות קבועה בימי קדם, אולם לאורך הדורות שימש המדבר מקום מקלט למורדים ופורעי חוק. דוד ואנשיו חיו שם כאשר הסתתרו מפני שאול המלך. בתקופת בית שני חיו במדבר יהודה כת האיסיים, והמורדים נגד השלטון הרומאי השתמשו בו כמקום מקלט והתבצרו במצודות שבו. יישוב הקבע היחיד באזור היה עין גדי. במלחמת ששת הימים כבשה ישראל את מדבר יהודה מידי הירדנים, ובהמשך הוקמו בו היישובים מעלה אדומים וערד.

מראה טיפוסי של רמת מדבר יהודה (Wikipedia, Effib)

המושג השבועי

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

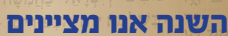
כתות מדבר יהודה

כתות מדבר יהודה היו קבוצות של יהודים שחיו בתקופת בית שני, פרשו מחיי החברה והקימו קהילות מבודדות במדבר. חלק מהם נקראו "איסיים". אותם אנשים חיו בפרישות וצניעות, הקפידו מאוד על דיני טומאה וטהרה, והחזיקו באמונות ומנהגים משל עצמם. על חייהם והשקפתם לומדים מתוך מגילות מדבר יהודה, שנמצאו במספר מקומות במדבר.

UILLIO

שנים לייסוד
'הדף היומי' 100

**למדו את המושגים
המודגשים בעלון ותוכלו
להשתתף בחידונים
ופעילויות במשך השנה.**

פרשת פקודי חותמת את העיסוק הנרחב בבניית המשכן בו עסק כמעט חצי מחומש שמות.

במשך מאות פסוקים חזרה ותיארה התורה את כל מלאכת ההכנה, הבנייה, והעבודה במשכן העדות לעומת זאת, אם נביט לאחור, לתחילת חומש בראשית, נראה שאת מלאכת בריאת ובניית העולם **ע"ה הקב"ה** מסתפקת התורה לתאר בשני פרקים ובעשרות בודדות של פסוקים. **מדוע הקדישה התורה אריכות כ"כ גדולה בתיאור בניית המשכן, וקיצרה בתיאור בניית העולם ובריאתו?** את העובדה שהקב"ה שהוא כל יכול - מסוגל לברוא עולם - לא היה צריך לתאר בצורה ארוכה, שכן מדובר בדבר הגיוני וברור. אולם, את העובדה שאנחנו כבני אדם מסוגלים לבנות בית ל-ה' שיבוא וישכון בו כאן בארץ - היה צורך לתאר באריכות רבה, שכן מדובר בחידוש גדול אותה חידשה היהדות - **"ושכנתי בתוכם".**

אָבִיגְדוֹר, וְעוֹד כְּהֵנָּה וְכֵהֵנָּה. לְאַחַר יָמִים אֲחֵדִים שְׁמַע אָבִיגְדוֹר שְׁמוֹעוֹת לֹא טוֹבוֹת
עַל הַמוֹכֵר. הָיָה שְׂאֵמְרוֹ שֶׁהִשְׁדָּה אֵינוֹ שָׁלוֹ כָּלָל, וְאִילוֹ אַחֲרִים אָמְרוּ שֶׁהוּא נוֹכַל
שְׁמֹרֶמָּה אֲנָשִׁים טוֹבִים. מִי־ד הַחֲלִיט אָבִיגְדוֹר לִבְרוֹחַ מֵהַעֲסָקָה כְּמוֹ מֵאִשׁ. הוּא
פָּנָה אֶל הַמוֹכֵר וְהוֹדִיעַ לוֹ: "מֵצִטָּע, אֲנִי מִבְטֵל אֶת הָעֲסָקָה."

– "אִינְךָ יָכוֹל", אָמַר לוֹ הַמוֹכֵר, "אַתָּה לֹא יָכוֹל לַחְזוֹר בָּךְ!"

אָבִיגַדּוֹר לֹא נִבְּחָה וְהָשִׁיב לוֹ: בְּמִסְכַּת בְּבֹא מִצִּיעָא, דָּף י"ד קְטַנָּה שְׂרָק אִם הֵייתִי עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה בְשָׂדֶה, לֹא הֵייתִי יָכוֹל לַחְזוֹר בִּי אֲפִילוּ שְׁעוֹד לֹא שִׁילַמְתִּי לָּהּ. לְמַשָּׁל, אִם הֵייתִי מִתְּקֵן אֶת גְּבוּלוֹת הַשָּׂדֶה, כָּבֵר לֹא הֵייתִי יָכוֹל לַחְזוֹר בִּי כִּי זֶה נִקְרָא מַעֲשֶׂה קִנְיָן, אֲבָל כָּל זְמַן שָׂדֶה לֹא נַעֲשֶׂה - אֲנִי יָכוֹל לַחְזוֹר בִּי".

בְּעִיתוֹן מְכוּוֹד הַתְּפָרָסָמָה מוֹדְעָה: לַמְכִירָה שָׂדֶה מְשׁוּבַח בְּאֶזְרוֹ מַעֲוִלָּה.

בְּצִלְאֵל רָאָה אֶת הַמּוֹדָעָה וְהַחֲלִיט לְהִשְׁקִיעַ. הוּא קָנָה אֶת הַשְּׂדֶה, נִיָּקָה אוֹתוֹ, הִתְקִין גְּדֵרוֹת סָבִיב עִם שְׁעָרִים גְּבוּהִים, וְהוּא גַם פָּרָסָם מוֹדָעָה: לְמַכְרֶה שְׂדֶה מְשׁוּבָח בְּאֶזֶר מַעֲוָלָה, וְקִיּוֹה לְמַכּוֹר אֶת הַשְּׂדֶה בְּמַחִיר גְּבוּה יוֹתֵר מִן הַמַּחִיר שֶׁבּוֹ קָנָה אֶת הַשְּׂדֶה

לְהַפְתָּעֲתוֹ הָרַבָּה הִגִּיעַ אָדָם מְבוֹרָךְ וְאָמַר לוֹ: **"אֲדוֹנִי, הַשְׂדֵּה שְׂאֵתָה מִנְסָה לְמַכּוֹר שִׁיךְ לִי. הָאִישׁ שְׂמַכְר לָךְ אֶת הַשְׂדֵּה הוּא נוֹכַל שֶׁגָּזַל אוֹתוֹ מִמֶּנִּי."** בְּצִלָּאֵל בִּירַר אֶת הָעֵינִין וְהִתְבָּרַר שְׂאֵכֵן כֵּן.

הַהֲלָכָה קוֹבֵעֶת כִּי בְּמִקְרָהּ זֶה בְּצִלָּל צָרִיךְ לְהַעֲבִיר אֶת הַשָּׂדֶה לְיָדוֹ שֶׁל הַבְּעָלִים הָאֻמִּיתִיִּים, וּבְמִקְבִּיל עָלָיו לְהַתְחַשְּׁבֵן עִם הַבְּעָלִים וְעִם הַזֶּזֶן עַל אֹדוֹת הַכֶּסֶפִּים שֶׁהִשְׁקִיעַ בַּשָּׂדֶה.

בְּצִלָּאֵל שְׁעָלְיוּ הָרָאנֹו בְּמֵאמָר הַקּוֹדֶם, פִּינָה אֶת הַשָּׂדֶה מִיָּד וְהֵעִבִּירוּ לְבַעֲלֵיו, וּפְנָה לְבֵית הָדִין כְּדִי לִתְבוּעַ מֵהַגִּזְלָן לְשִׁלְם, לֹא אֶת דְּמֵי הַמְּכִירָה שֶׁל הַשָּׂדֶה.

מה עושים אם הגזלן מסרב לשלם את הנספ? במקרה שפצה אין מותרים לו, אלא ממתינים תשעים יום, ואחר כך בית הדין פותחים לבצלאל שטר "אדרכתא". בבשטר אדרכתא כתוב שבצלאל יכול לתפוס כל נכס של הגזלן ולגבות ממנו את החוב (אדרכתא מלשון רדיפה והשגה - בצלאל רודף ומשיג את הנכסים של הגזלן) כפאשר בצלאל מצליח למצוא קרקע של הגזלן הוא אינו רשאי למכור אותה מיד, אלא הוא מודיע על כך לבית הדין וצית הדין מכריז שכל הרוצה לקנות את הקרקע יבוא ויקנה. מי שמציע את המחיר הגבוה ביותר - קונה את הקרקע, ובכסף משלמים את החוב של בצלאל.

מִי שֶׁמְשַׁקֵּר פְּעַם אַחַת, אֵין מֵאֲמִינִים לוֹ עוֹד.
אִם רְאוּבֵן הִלְוֶה כֶּסֶף לְשִׁמְעוֹן, בְּלֹא הֶסְכֵּם מְסוֹדֵר, וְשִׁמְעוֹן טוֹעֵן שֶׁהוּא פָּרַע אֶת
הַהִלּוּאָה לְרֵאוּבֵן - **מֵאֲמִינִים לוֹ.**

אָבֶל אִם בֵּית דִּין אָמַר לְשִׁמְעוֹן: "לֶךְ וְשָׁלֵם לוֹ אֶת הַחֹב", וְאַחֵר כִּךָּ הוּא טָעַן שֶׁהוּא פָּרַע אֶת הַחֹב, וְרֵאוּבֵן הֵבִיא עֲדִים שֶׁהֵעִידוּ שֶׁשִּׁמְעוֹן מְשַׁקֵּר וְכִי הוּא מַעֲלֵם לֹא פָּרַע אֶת שְׁטַר הַחֹב, מַעֲכָשִׁי שִׁמְעוֹן אֵינוֹ נֶאֱמָן לְטַעֲנוֹ שֶׁהוּא פָּרַע אֶת הַחֹב, וְעַד שֶׁהוּא לֹא יָבִיא עֲדִים שֶׁיִּעִידוּ כִּי הוּא פָּרַע אֶת הַחֹב, אֵין מֵאֲמִינִים לוֹ שֶׁהוּא פָּרַע אֶת הַחֹב.

למדנו על קניין שדות. זהו את המקרים הבאים מהתנ"ך:

1. ביקש לקנות את המערה שבשדה
 2. קנה את חלקת השדה ליד שכם
 3. ביקש לקנות כרם ונענה בשלילה
 4. קנה שדה מבן דודו בזמן המצור על ירושלים

טלגל, 'דאטא 'דלמ, 'סילסא (טוטומ)

שאלות הכוונות

1. באיזה מקרה אדם שמוצא אבדה צריך למסור אותה לאביו?
2. באיזה שלב של מכירת שדה אי אפשר להתחרט בלי הסכמת הצד השני?
3. מה זה "אדרכתא"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00. למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. ב"פיוח רואה חשבון